

Chẩn đoán và điều trị bệnh viêm ruột (IBD)

Bệnh Crohn's và viêm loét đại tràng – trực tràng xuất huyết (VLĐTTT XH) là hai dạng chính trong nhóm bệnh viêm ruột (IBD). Đặc trưng của nhóm bệnh này là tình trạng viêm ruột mạn tính tái diễn và do mối tương tác phức tạp giữa yếu tố di truyền và các yếu tố môi trường. Các yếu tố môi trường đã được xác định rõ nhất là hút thuốc lá và nhiễm khuẩn ruột. Tình trạng viêm ruột mạn tính có thể xảy ra trên toàn bộ ống tiêu hóa (trong trường hợp bệnh Crohn's) hoặc chỉ khu trú ở đại tràng trong trường hợp (VLĐTTT XH).

Chẩn đoán bệnh cần dựa trên các tiêu chuẩn lâm sàng, nội soi (kể cả nội soi ruột non bằng viên nang trong một số tình huống), x quang và mô bệnh học. Tuy nhiên tại hầu hết các xét nghiệm sinh học vẫn còn chưa chuyên biệt, việc phát triển những xét nghiệm huyết thanh học tinh vi hơn trong tương lai có thể giúp nhận diện đặc biệt của các nhóm bệnh nhân IBD; nhờ đó chúng ta có thể thiết lập các chiến lược điều trị chính xác hơn và phù hợp ở từng bệnh nhân.

Điều trị trong giai đoạn cấp và điều trị duy trì IBD trước đây chủ yếu dựa vào các thuốc thuộc nhóm 5-aminosalicylates (đường toàn thân hoặc tại chỗ) và các thuốc ức chế miễn dịch (chủ yếu là các đồng phân purine và methotrexate). Sự xuất hiện gần đây của các kháng thể anti – TNF – α (đặc biệt là infliximab và adalimumab) giúp cải thiện rõ rệt diễn tiến lâm sàng ở 2/3 số bệnh nhân IBD không đáp ứng với điều trị kinh điển. Tuy vậy, vẫn còn nhiều câu hỏi đặt ra:

Nên sử dụng anti – TNF – α như nhóm thuốc điều trị cứu vãn hay nên sử dụng đầu tay trong các trường hợp IBD ở giai đoạn rất sớm (chiến lược điều trị “lên thang” hay “xuống thang”). Có nên xem “tình trạng lành của niêm mạc đường tiêu hóa” là mục tiêu điều trị thay cho mục tiêu lui bệnh trên lâm sàng không?

Nhiều thử nghiệm lâm sàng đang được tiến hành để trả lời những câu hỏi này. Trong thập kỷ qua, các mục tiêu điều trị mới đã được xác định và góp phần thúc đẩy sự ra đời của các thuốc điều trị mới có nhiều triển vọng như kháng thể trực tiếp kháng integrins, các phân tử nhỏ tương tác với con đường truyền tín hiệu trạng chuyên biệt... Các thử nghiệm đang được tiến hành có thể sẽ giúp xác định giá trị ứng dụng lâm sàng của các loại thuốc này.

